

Perspektivskifte i samarbejdet mellem borgere, pårørende og medarbejdere

Introduktion til filmen

Se filmen med VR-briller og oplev en mindre konfliktsituation set ud fra tre forskellige personers perspektiv: Ida, som er beboer på et plejehjem. Nina, som er datter til Ida og besøger sin mor. Mikkel, som er medarbejder på plejehjemmet.

Formålet med filmen er at give et indblik i og en forståelse for, hvordan det kan opleves at være henholdsvis beboer, pårørende og medarbejder i en situation som denne. Vi håber, at de indsigter, I som medarbejdere opnår ved at se filmen og tale om den, kan uddybe jeres forståelse for beboerens og de pårørendes oplevelser af en hverdagssituation. Og at I bliver inspireret til, hvordan I kan forstå og håndtere situationer med uoverensstemmelser i samarbejdet med pårørende.

Sådan kan filmen bruges

I kan bruge filmen til forskellige formål fx:

- **Som udgangspunkt for en temadag, en workshop eller et møde,** hvor I sætter samarbejde med pårørende på dagsordenen.
- **Som introduktion og oplæring af nye medarbejdere og af elever i praktik,** hvor I ud fra filmen kan indføre de nye i, hvordan jeres tilgang til borgere og pårørende er.
- **Som redskab i forløb, hvor samarbejdet med pårørende er udfordret,** hvor I kan bruge filmen til at skabe en fælles forståelse for hinandens perspektiver og adressere udfordringer ud fra filmen.
- **Som oplæg til en drøftelse af samarbejdet ved beboer- og pårørendemøder,** hvis der er et eksisterende kendskab til familierne, og filmen vurderes som passende til at facilitere en forventningsafstemning til samarbejdet.

Nedenfor er en introduktion til temaet 'pårørendesamarbejde' og et forslag til en drejebog for en workshop på 3 timer, hvor I ser filmen og har en dialog om de tre perspektiver, som filmen er inddelt i. Drejebogen indeholder også eksempler på spørgsmål til refleksion. Hvis I skal bruge filmen på andre måder, kan I ændre drejebogen, så den passer til formålet og den tid, I har til rådighed.

Introduktion til pårørendesamarbejde

Når en forælder, ægtefælle eller en anden nærtstående person flytter på plejehjem eller skal have hjemmehjælp, er det ikke kun ham eller hende, der står i en ny livssituation. De pårørende gør også. De kan have mange bekymringer om omsorgen og plejen af deres kære og have brug for at blive trygge i den nye situation. Derfor er samarbejdet med pårørende meget vigtigt. Et godt samarbejde med pårørende vil smitte af på både borgerens trivsel og medarbejdernes arbejdsmiljø. Men samarbejdet kan også give udfordringer.

Pårørende kan være bekymrede for, om personalet tager sig ordentligt af deres nærtstående – nogle vil fx ofte tjekke, om alt er ok. Som medarbejder kan man opleve det som et udtryk for kontrol, mistillid og kritik. Man kan også opleve konflikter med de pårørende, hvilket kan skabe utryghed eller belastninger i arbejdsmiljøet.

Her betyder måden, man som medarbejder reagerer på, meget for hvordan samarbejdet med de pårørende vil udvikle sig. En umiddelbar og forståelig reaktion hos medarbejderen kan være at forsøge at undgå de pårørende, som der er opstået en konflikt eller et udfordret samarbejde med. Men at undgå kontakt eller en relation til de pårørende er sjældent en god strategi, fordi det faktisk kan forværre situationen og øge konflikten.

Når pårørendesamarbejdet fungerer godt, kan det derimod være en stor ressource og påvirke den ældres plejeforløb, sundhed og trivsel positivt, så medarbejderne i højere grad lykkes med pleje- og omsorgsopgaven i forhold til borgeren. At inddrage de relationer, der har betydning for borgeren, har på den måde stor værdi for både medarbejdernes arbejdsmiljø og beboernes og de pårørendes trivsel og tryghed.

Hvis samarbejdet med de pårørende skal lykkes og være en ressource, må man som medarbejder forsøge at forstå, hvem de pårørende er, og se samarbejdet med dem som en del af kerneopgaven – meget gerne i fællesskab med kollegerne. På den måde tager man ansvaret for samarbejdet og forebyggelsen af konflikterne på sig som en faglig udfordring og kan derved undgå, at den enkelte medarbejder kommer til at stå alene med de konfliktfyldte oplevelser med pårørende.

Mere viden:

- Kort & Godt ark: [Perspektivskifte som metode](#)
- Temahæfte: [Samarbejd godt med pårørende til beboere på plejehjem \(2023\)](#)
- Videnscenter for Brugerinddragelse i Sundhedsvæsenet (ViBIS): [Pårørendeinddragelse](#)
- Praksishåndbog: [Det gode samarbejde med pårørende i ældreplejen](#)
- Sundhedsstyrelsen: [Guide til brug af Værdighedshjulet i praksis](#)

Drejebog for workshop (3 timer)

Facitatoren for workshopen kan være konsulent, leder eller medarbejder.

Hvis I vurderer, at det vil være godt med nogen udefra, kan I fx spørge, om der er en centralt ansat konsulent, I kan lave en aftale med. Eller I kan aftale med en leder eller medarbejder fra en anden enhed, at I kan hjælpe hinanden ved at bytte facilitator – måske ønsker de også at afholde en workshop om pårørende-samarbejde.

Tid	Indhold	
10 min.	Velkommen (slide 1-2) <ul style="list-style-type: none"> - Velkommen - Intro til workshopen. - Evt. præsentationsrunde. 	Facilitator byder velkommen og siger lidt om, hvad der skal ske. Lav en præsentationsrunde, hvis deltagerne ikke kender hinanden i forvejen.
15 min.	Om at være pårørende (slide 3-5) <ul style="list-style-type: none"> - Hvordan opleves det at være pårørende? - Hvem er de pårørende? - Pårørende kan være under pres. 	Spørg deltagerne, om de selv har prøvet at være pårørende til en ældre person, som havde brug for hjælp (se forslag til spørgsmål i noter i powerpointen på slide 3)
60 min.	Se 2 af filmene i VR-briller (slide 6) <ul style="list-style-type: none"> - Instruktion i at se filmen (5 min.) (slide 7) - Borgerens perspektiv (10 min.) - Pårørendes perspektiv (10 min.) <p>Hold evt. en lille pause her, hvor deltagerne kan blive færdige med at se filmene. De kan være sat i gang lidt forskudt af hinanden (5 min.)</p> <p>Gruppedialog om borger- og pårørendefilm (15 min.)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Spørgsmål til dialog (slide 8) <p>(OBS: Bliv i borgerens og den pårørendes perspektiv og mærk efter, hvordan det er at være dem. Om lidt kommer vi over i medarbejderens perspektiv og undersøger, hvad medarbejderen oplever, og hvilke faglige muligheder, der er i situationen).</p> <p>Fælles dialog i plenum (15 min.)</p>	Se vejledning i brug af VR-film på slide 7. <p>Individuelt: Bed deltagerne om at skrive et par stikord efter hver film, så de husker deres oplevelse og det, de hæftede sig ved.</p> <p>Grupper: Del deltagerne ind i små grupper på ca. 3 personer, og lad dem tale ud fra spørgsmålene på slide 8).</p> <p>Grupperne byder ind med pointer fra deres dialog.</p>
10 min.	Pause	
50 min.	Perspektivskifte som metode (slide 9) <ul style="list-style-type: none"> - Hvordan kan man som medarbejder bruge perspektivskifte for at forstå andre mennesker? (10 min.) <p>Se film i VR-briller (slide 10)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Medarbejderens perspektiv (ca. 10 min.) <p>Gruppedialog om medarbejderfilmen (15 min.)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Spørgsmål til gruppedialog (slide 10) <p>Fælles dialog i plenum (15 min.)</p>	Medbring og udlever Kort & Godt ark om perspektivskifte. Link: Perspektivskifte <p>Individuelt: Bed deltagerne om at skrive lidt noter efter filmen.</p> <p>Grupper: Brug de samme grupper som sidst, se spørgsmålene på slide 10.</p>
10 min.	Pause	
25 min.	Hvad har vi fået ud af at opleve de tre perspektiver i VR-filmen? <ul style="list-style-type: none"> - Pårørendesamarbejdet er vigtigt for (5 min.) (slide 11) <p>Dialog om hvad filmen inspirer os til i praksis (20 min.)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Spørgsmål til gruppedialog (slide 12) 	<p>Plenum: Tag en afrundende dialog om filmen for at undersøge, hvor I hos jer kan styrke samarbejdet med de pårørende.</p>
	Tak for nu.	

